

Stichting DUPAN
Bronland 12-D
Campus Universiteit Wageningen

Postbus 249
6700 AE Wageningen
info@dupan.nl

Verschijnt 4 x per jaar
Jaargang 9

Op 1 juni 2010 sloegen de verenigingen van de palingkwekers, -handelaren en -vissers de handen ineen om de paling in Nederland te helpen. Zij richtten de Stichting DUPAN op. In datzelfde jaar ontstond het Duurzaam Paling Fonds, in 2017 opgevolgd door het Europese Eel Stewardship Fund. DUPAN hanteerde van meet af aan het motto: samenwerken aan een duurzame palingsector. Daarover berichten we graag in het DUPAN-Journaal.

www.dupan.nl

Uitzonderlijk veel glasaal aan de Europese kusten

Op 6 maart werden de Zuidelijke randmeren herbevolkt met 2,5 miljoen glasaaltjes, ofwel jonge palingen. Op 21 mei volgden er nog eens 2 miljoen. In totaal een recordaantal van 4,5 miljoen glasaaltjes. Hiermee werd een stevige impuls gegeven aan de groei van de palingstand in de Nederlandse natuur. De beroepssector voerde de herbevolking uit in opdracht van het ministerie van LNV, als onderdeel van het Nederlandse aalherstelplan. Het is een beleidsmaatregel om de palingstand te laten groeien.

In de jachthaven van Zeewolde arriveerde op 6 maart een vrachtwagen vol jonge palingjes. 2,5 miljoen in totaal. De zogenaamde glasaaltjes waren afkomstig van de Franse kust. De oceaanstromingen hadden ze vanaf hun geboorteplek in de 6.000 kilometer verderop gelegen Sargassozee (Bermudadriehoek) meegevoerd. Franse glasaalvissers vingen ze op bij de monding van de Loire, waarna ze op transport naar Nederland werden gezet. De visserijbedrijven van Peter Jansen, Jan Foppen en Jan Worms-

becher namen de aaltjes mee aan boord van hun kotters, en lieten ze weer vrij, verspreid over de Zuidelijke randmeren.

Op 21 maart arriveerde op dezelfde manier 2 miljoen glasaaltjes in Lelystad. De oude Bataviawerf was het decor voor opnieuw een massale aanvoer van jonge palingjes. Maar liefst drie visserijkotters meerden aan om de krioelende palingjes op te halen. Beroepsvissers Jan de Boer (UK55) Jan Last (HN35) en Herman Bruinink

(HK8) lieten ze weer vrij, verspreid over het Markermeer, nabij de nieuwe Markerwadden en de randmeren.

Waarom zetten we glasaal uit?

Palingen worden geboren in de oceaan. De jongen (glasaaltjes) lukt het niet om zelfstandig langs de Europese kustbarrières te komen, om zoetwater te bereiken waar ze op willen groeien. Daardoor heeft de palingstand in het verleden veel schade opgelopen. De herbevolking levert een direct

natuurvoordeel op: in veel gebieden waar grote hoeveelheden glasaal zich ophopen, zoals bij de Engelse en Franse riviermondingen, zou anders het overgrote deel van die glasaaltjes sterven. De glasaal wordt daarom opgevangen en vervolgens uitgezet in door de overheid geselecteerde gebieden. Wanneer ze tot volwassen palingen (ofwel schieralen) zijn uitgegroeid, kunnen ze vanuit deze gezonde leefgebieden terugzwemmen om in de Sargassozee voor nageslacht te zorgen. Daarmee is de levenscyclus weer rond.

Dit voorjaar vinden nog meerdere herbevolkingsprojecten plaats. Naar verwachting wordt er een maximale hoeveelheid jonge paling uitgezet, waarmee de volledige draagkracht van de verschillende uitzetgebieden wordt benut.

Projectpartners

Dit herbevolkingsproject wordt mede mogelijk gemaakt door het ministerie van LNV. Voor de aankoop van de glasaal is steun verleend vanuit het Europees Fonds voor Maritieme zaken en Visserij.

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

Europese Unie,
Europees Fonds
voor Maritieme zaken
en Visserij

De toekomst van Paling Over De Dijk

Schieralen, volwassen palingen op weg naar geslachtsrijpheid, trekken in het najaar richting de kust. Ze zwemmen dan naar de Sargassozee bij Bermuda, waar ze paaïen en jongen krijgen. Zoals bekend zijn onze kusten afgesloten en de palingreis stopt bij dan ook bij de kustbescherming en de vele obstakels die onze waterstanden reguleren.

In 2012 is er op initiatief van Stichting DUPAN gestart met het natuurherstel-programma Paling Over De Dijk. De trekkende schieralen worden in dat programma weggevangen bij de pompen van gemalen en turbines van waterkrachtcentrales, om ze veilig aan de andere zijde weer los te laten. Zo kunnen de dieren ongeschonden hun weg vervolgen richting zee.

Sinds 2012 redden mensen palingen

Paling Over De Dijk ging van start bij zeven gemalen in Zeeland en vier in Noord-Holland. In Zeeland werd het project mede mogelijk gemaakt door subsidies van de provincie Zeeland en het waterschap Scheldestromen. Sportvisserij Zuidwest Nederland droeg 75% van de controlekosten. Overige partners bij dat pilotproject waren

de Federatie van Beroepsvissers Zuidwest Nederland, het ministerie van EL&I en de Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit (NVWA).

Europese subsidie

In 2013 ontving het programma een subsidie uit het Nederlandse Operationeel Programma "Perspectief voor een duurzame visserij" en het Europees Visserij Fonds. Daarmee kon het programma flink worden opgeschaald. In 2013 werd Paling Over De Dijk in 5 provincies bij in totaal 25 gemalen en waterkrachtcentrales uitgevoerd. De visserij-activiteiten werden uitgevoerd door beroepsvissers in samenwerking met sportvissers van Sportvisserij Fryslân, Sportvisserij Midwest Nederland, Sportvisserij Zuidwest Nederland en Hengelsportfederatie Midden Nederland. Vanuit de waterschappen werken mee: Wetterskip Fryslân, Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, Waternet, Waterschap Hollandse Delta, en Waterschap Scheldestromen. Bij de waterkrachtcentrales werd samengewerkt met Rijkswaterstaat en NUON. DUPAN was verantwoordelijk voor de gehele projectcoördinatie en werkte samen met Vereniging Kust & Zee. De pilotprojecten brachten DUPAN

Vrijwilligers zetten duizend kilo paling over de dijk bij Harlingen, oktober 2017.

de kennis en ervaring om het programma efficiënt en effectief uit te kunnen voeren.

Stokje overdragen

In vijf jaar na de pilots van Paling Over De Dijk, heeft Stichting DUPAN de kar zowel organisatorisch als financieel getrokken. Vanuit verschillende waterschappen, provincies en nutsbedrijven werden in die jaren bijdragen verkregen, maar grosso modo was DUPAN voor 75% financier van het programma. Dit jaar wil DUPAN het stokje overdragen aan de partijen die verantwoordelijk zijn voor het beheer en gebruik van de waterbarrières. Precies waarom Paling Over De Dijk noodzakelijk is. DUPAN trekt zich uiteraard niet volledig terug, maar financiert in 2019 nog maximaal 50% van elk project dat binnen het programma wordt uitgevoerd.

Omdat de palingsector geen probleemeigenaar is van de migratieobstakels, zal DUPAN zich de komende jaren financieel steeds verder terugtrekken. DUPAN zal echter steeds blijven samenwerken met partijen die de expertise van DUPAN willen inzetten om de paling een handje te helpen.

Bereidheid waterbeheerders

Inmiddels is NUON bereid gevonden de projecten bij de twee grote waterkrachtcentrales mee te financieren. Goed voor de redding van zo'n 5.000 schieralen, ofwel zo'n 50% van de totale hoeveelheid die jaarlijks wordt overgezet. Ook in Friesland (Wetterskyp) en Utrecht (Waternet) wordt Paling Over De Dijk uitgevoerd. Samen goed voor zo'n 600 schieralen. Met andere partijen is DUPAN nog in gesprek.

De sector heeft met Paling Over De Dijk aangetoond, dat bij grote knelpunten voor de naar zee trekkende schieralen, veel gedaan kan worden om de dieren voor beschadiging of de dood te behoeden. Tienduizenden schieralen zijn vanaf 2012 over de dijken naar zee geholpen. Let wel:

iedere geredde schieraal is goed voor miljoenen nakomelingen!

Stichting DUPAN vindt het belangrijk dat het programma verder gaat; liefst nog verder wordt opgeschaald. Maar daar is meer samenwerking en meer geld voor nodig.

Samen met Good Fish Foundation

DUPAN is projectpartner van de Good Fish Foundation (GFF) in het EFMZV-project Kennisplatform Aal. Tijdens een stakeholder-bijeenkomst in Ede in februari over Internationaal perspectief op aalbeheer, concludeerden vertegenwoordigers van natuurorganisaties, sportvisserij, bedrijfsleven en wetenschappers dat de visserij zich de afgelopen jaren hard heeft ingezet om de aalmortaliteit terug te dringen, en dat is grotendeels gelukt. Maar, zo vond men, op het gebied van migratiebarrières is er veel te weinig gebeurd. Daar moet nu de focus op liggen en daar wil men gezamenlijk de overheid en waterbeheerders op aan gaan spreken.

Naast het gezamenlijke project met DUPAN, kreeg GFF ook een meerjarige subsidie voor het project Red de Aal, samen met natuurorganisatie RAVON. GFF en RAVON willen onder meer beter de efficiëntie van aalmigratie beter gaan meten.

Van inzet naar voorzet

Stichting DUPAN blijft voorlopig nog fors inzetten op Paling Over De Dijk, zolang palingen het zoete water niet zelfstandig kunnen binnentrekken en weer verlaten. DUPAN beschouwt het programma echter niet alleen als inzet, maar ook als voorzet: iedereen die verantwoordelijk is voor de palingstand zou samen moeten werken om ervoor te zorgen dat het herstel sneller verloopt en de dieren hun leefgebied weer terugkrijgen. DUPAN hoopt dan ook op een groeiende bereidheid van waterbeheerders om Paling Over De Dijk uit te voeren op plaatsen waar paling nog niet zelf van en naar zee kan komen.

Illegale export glasaal sterk teruggedrongen

In het glasaalseizoen 2018-2019 is de export van glasaal richting China een stevig halt toegeroepen. Na talloze invallen, inbeslagnames van geld en wapens en verschillende arrestaties, zijn er volgens de Sustainable Eel Group sterke aanwijzingen dat er veel minder glasaal in Chinese kwekerijen terecht is gekomen.

In China betaalt men op de zwarte markt rond de 2.500 euro voor een kilo glasaal. Dat zijn ongeveer 3.000 jonge palinkjes. In het seizoen verdwenen er zo – geschat – 100.000 kilo of 300 miljoen (!) jonge palinkjes naar China. Daarmee werd ernstige roofbouw gepleegd op het Europese palingbestand. Voor het juiste beeld: het officiële glasaal-quotum in Frankrijk (80% van de totale glasaalvangst) ligt op 65.000 kilo. Dankzij de inspanningen van de Sustainable Eel Group, waar DUPAN bij aangesloten is, zijn de smokkelbendes op de radar van Interpol gekomen. Die zet nu alles in het werk om de illegale handel te stoppen. Meer weten? Zie het gehele dossier op <https://www.sustainableeelgroup.org/trafficking-updates/>

Themabijeenkomst Kennisplatform Aal

Op dinsdagmiddag 21 mei 2019 vindt de volgende themabijeenkomst plaats voor het project waarin DUPAN samenwerkt met de Good Fish Foundation. Thema van de bijeenkomst is: Eel restocking and translocation: effects on the European eel population.

Met Nederlandse en buitenlandse experts wordt van gedachten gewisseld over de herbevolkingsprogramma's met glas- en pootaal, zoals deze in heel Europa in het kader van aalherstel worden uitgevoerd. Er zijn sprekers van Wageningen Marine Research, het Duitse instituut voor binnenvisserij en de Zweedse universiteit van Agrowetenschappen. DUPAN verzorgt een lezing over de betrokkenheid van de aquacultuursector in de herbevolkingsprogramma's en over het onderzoek "[Balansberekeningen](#)".

Komende weken zetten we voor het Nederlandse [#Aalherstelprogramma](#) pootaaltjes uit; glasaaltjes die enkele maanden in een kwekerij zijn aangesterkt. Herbevolking met ruim driekwart miljoen [#palinkjes](#). [@netviswerk](#) [@Viskwekers](#) [@NeVePaling](#) [@deVISwijzer](#)

12:20 - 2 mei 2019